

POKRÓCOS GYÖRGY

A rendőr képmásának nyilvánosságra hozatala

A rendészeti munka megkívánja, hogy a hivatásos állomány tagja jelen legyen olyan eseményeknél, amelyek akár előre nem láthatóan is érdekelni fogják a nyilvánosságot, akár a tárgyalóteremben, akár köz- vagy magánterületen is. A rendőröknek ezekben az esetekben is helyt kell állniuk, meg kell felelniük a velük kapcsolatban támasztott követelményeknek. Egy-egy ilyen esetben jellemzően fényképek, vagy videófelvételek készülnek, amelyek később megjelennek a médiában. Az így nyilvánosságot kapó rendőr pedig eldöntheti, hogy sérelmezi-e a felismerhető módon történő ábrázolását.

A rendőrök képmása nyilvánosságra hozatalának szabályai 2006 után

Az Országos Rendőr-főkapitányság jogi főosztálya 2017 szeptemberében állásfoglalás kérése céljából megkereste az adatvédelmi biztost, és előadta, hogy korábbi vizsgálata nyomán ismeretlen tettes ellen feljelentést tett egy internetes portálon közzétett, rendőröket ábrázoló fényképek miatt. A feljelentést a korábbi adatvédelmi biztos 2004-es állásfoglalása alapozta meg. Az adatvédelmi biztos megállapította, hogy a közterületen szolgálatot ellátó rendőr nem minősül közszereplőnek, mert nem gyakorol közhatalmat. Ezek alapján az adatvédelmi biztos úgy ítélte meg, hogy nem volt olyan törvényi rendelkezés, amelynek alapján a rendőrök képmását fel lehetne használni, ahhoz az érintettek hozzájárulását kell kérni.¹ Az ORFK jogi főosztálya szerint a közterületen intézkedő rendőrt ugyanaz a védelem illeti meg, mint más állampolgárokat is, mert a rendőr fényképe nem tekinthető a feladat ellátásával összefüggő személyes adatnak. Válaszában az adatvédelmi biztos² fenntartotta a korábbi állásfoglalását és az alkotmánybírósági gyakorlatot.

Jóri András adatvédelmi biztos 2010-ben a Budapesti Rendőr-főkapitányság egyik kerületében szolgáló rendőrtől kapott beadványt, amelyben a rendőr előadta, hogy a szolgálati feladatának ellátása során kapott utasításnak meg-

¹ 671/K/2004. adatvédelmi biztosi állásfoglalás.

² 1848/K/2007-3. adatvédelmi biztosi állásfoglalás.

felelően kényszerintézkedést hajtott végre, amelyről fényképfelvételeket készítettek, és egy internetes portálon a hozzájárulása nélkül közzétettek. Jóri András állásfoglalásában kifejtette, hogy a kényszerintézkedésre jogszerűen – vezetői utasításra – került sor. Az eközben készített felvételek sértik a rendőr személyiségi jogait, amelyek előbbre valók a nyilvánossághoz fűződő érdeknél, tehát a fényképfelvételek nyilvánosságra hozatala jogellenes.³

A Kúria az 1/2012. BKMPJE határozatában arról határozott, hogy „*a nyilvános helyen vagy közterületen szolgálati kötelezettséget teljesítő vagy munkát végző személy e tevékenységének ellátása során nem minősül közszereplőnek, ezért a személyt beazonosítható módon, egyediesítetten ábrázoló képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához szükséges a hozzájárulása*”⁴.

A Kúria kifejtette, hogy a képmása felhasználása felett az érintett kizárólagos jogosultsággal bír, a képmás elkészítéséhez és felhasználásához is kifejezett hozzájárulása szükséges. Ez alól kivétel a nyilvános közszereplés, amely esetében nincs szükség a felvételen szereplő személy hozzájárulására. A Kúria megállapította, hogy a polgári jogi jogszabályi környezet sem a közszereplés, sem pedig a közszereplő fogalmát nem fejt ki. A közterületen, a nyilvánosság előtt munkáját végző, intézkedő rendőr nem tekinthető nyilvános közszereplőnek csupán amiatt, mert a közhatalmi funkciót megtestesítő állami szerv alkalmazottja. Ha összhatásában, felismerhetetlenül mutatja be a történeteket, abban az esetben nincs szükség a rendőr hozzájárulására.

A Kúria hivatkozott az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII. 18.) AB határozatára⁵, amely kimondja, hogy az állampolgárok jogainak védelme érdekében szükséges az állam nevében közhatalmat gyakorlók azonosítása és egyediesítése, hogy azok ne arctalan tömegként lépjenek fel, és az intézkedés alá vont tisztában legyen a vele szemben eljáró személyazonosságával. Az Rtv. azonban ezeket a feltételeket értelmezi úgy, hogy képmás nélkül is azonosítható legyen az intézkedő rendőr.

Az Alkotmánybíróság 28/2014. (IX. 29.) AB határozata a soron következő olyan jelentős határozat, amely hatással lesz a korábbi és azt ez után következő rendőri képmásokkal foglalkozó döntésekre is. Az *Index* alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben kérte a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.656/2012/7. számú ítéletének a megsemmisítését, mert az alaptörvény-ellenes. A hivatkozott ítéletben egy rendezvény biztosításában részt vevő rendőrök érvényesített-

³ Jóri András adatvédelmi biztos ABI-2897-3/2010/P. számú állásfoglalása.

⁴ A Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.22.364/2006/4. számú határozata.

⁵ ABH 2000,516. Előadó alkotmánybíró Bihari Mihály.

ték jogaikat a hírportál kiadójával szemben, mert a rendezvényről készített tudósításhoz csatolt fényképen a rendőrök felismerhető arcképmása is szerepelt. Az indítványozó hírportál az alaptörvény-ellenességet abban látta, hogy a rendezvénybiztosító rendőr mint a közhatalom képviselője túrni köteles a véleménynyilvánítási és a sajtó szabadságának figyelembevételével zajló közzétételt. A portál álláspontja szerint a hivatkozásában előadott tevékenység a közügyekről szóló tájékoztatást és a közügyek vitathatóságát szolgálta. A közhatalomnak ebben az esetben a rendőr adott arcot, amely ha nem lenne látható, akkor bizonytalanná válna a személyes felelősség kérdése. Az indítványozó azzal érvelt, hogy a Fővárosi Ítéltábla ítélete, amely szerint a rendőrök nem közszereplők, nem jelenti a polgári jogi képmásvédelem fő szabályának az alkalmazását, mert azzal a bíróság alkotmányos indok nélkül korlátozná a véleménynyilvánítás és a sajtószabadság alapjogait. Az Alkotmánybíróság a panaszt megfelelőnek találta és befogadta.⁶ A panaszban megjelölt esetben alapvető alkotmányjogi kérdésnek minősítette a sajtó szabadságának védelmét. A képmáshoz való jog és a sajtó tájékoztatási feladata alapesetben a bíróságok mérlegelésére tartozik, azonban a szabad tájékoztatás érvényesülése alkotmányjogi kérdés is. Megállapította, hogy ítéletében az ítéltábla nem hivatkozott a Kúria 1/2012. BKMPJE jogegységi határozatára, amelynek rendelkező része részletesen értelmezte a közszereplő fogalmát.

Az Alkotmánybíróság az indítványt megalapozottnak találta és megállapította, hogy a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.656/2012/7. számú ítélete alaptörvény-ellenes, azért azt megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy az alaptörvény rendelkezéseit a történeti alkotmány vívmányaival összhangban kell értelmezni, így védve a szabad tájékoztatást és a demokratikus közvélemény kialakításában betöltött sajtószerepet. Gyakorlatában kommunikációs alapjogként tekintett a sajtó szabadságára mint a szólásszabadság intézményére. Az Alkotmánybíróság kimondta: „*Rendőri intézkedésről készült képfelvétel hozzájárulás nélkül is nyilvánosságra hozható, ha a nyilvánosságra hozatal nem öncélú, vagyis az eset körülményei alapján a jelenkor eseményeiről szóló vagy a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatásnak, közügyet érintő képi tudósításnak minősül.*”⁷ A képmás nyilvánosságra hozatalának tilalma

---

⁶ Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 56. § (2) bekezdése alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.

⁷ Indokolás [43]

nem vonatkozik a nyilvános eseményekről, rendezvényekről, táj- és utcarészletekről készült felvételekre, amikor tehát az ábrázolás módja nem egyéni, amikor nem konkrét személyekre fókuszálva örökítik meg az eseményeket, hanem összhatásában. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla Pf.20.656/2012/7. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét állapította meg, és azt megsemmisítette.

A Kúria 1/2012. BKMPJE jogegységi határozatának ellentmond az Alkotmánybíróság e határozata. Az Alkotmánybíróság azonban nem semmisíthette meg a Kúria jogegységi határozatát, ezt azonban később a Kúria maga pótolta. A legfőbb ügyész nyilatkozatában előadta, hogy maga is szükségesnek ítélte a jogegységi határozat felülvizsgálatát és hatályon kívül helyezését, álláspontja szerint „*differenciáltabb megközelítést igényelne a szolgálatot teljesítő rendőr és más, nyilvános helyen munkát végzők megítélése*”. A jogegységi tanács beszerezte a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnökének véleményét is, ebben az áll, hogy „*a rendőr nyilvánosság előtti intézkedése nem tekinthető közszereplésnek. Következésképpen a róla készült képfelvétel adat, amelynek nyilvánosságra hozatalához – törvényi szabályozás hiányában – a rendőr hozzájárulása szükséges.*” A hatóság elnöke törvényi szinten is rögzítendőnek ítélte a közhatalmat gyakorló rendőr képmásának nyilvánosságra hozhatóságát.⁸

Az Alkotmánybíróság döntésével az 1/2012. BKMPJE számú jogegységi határozat a sajtószabadság jogával került alkotmányos összefüggésébe. A Kúria meghatározta a közszereplés fogalmi kereteit. Ellentétben az Alkotmánybíróság határozatában foglaltakkal, az 1/2012. BKMPJE számú jogegységi határozata nem vizsgálta a rendőr meghatározott helyzethez kötött intézkedésének, fellépésének hatását a rendőr képmáshoz fűződő személyiségi jogaira nézve, és nem értékelte annak alkotmányos összefüggéseit sem. A régi Ptk.-t a jogalkotó 2014. március 15-ével hatályon kívül helyezte, ami önmagában is indokolja az 1/2012. BKMPJE számú jogegységi határozatban foglalt jogértelmezés fenntarthatóságának felülvizsgálatát.⁹

A Kúria kollégiumának együttes ülése részben a joganyagváltásra, részben az Alkotmánybíróság határozatára tekintettel az 1/2012. BKMPJE jogegységi határozatát hatályon kívül helyezte.

Az Alkotmánybíróság 16/2016. (X. 20.) határozatának alapot adó esemény, hogy az indítványozó, egy sajtóorgánum alkotmányjogi panasszal fordult az

⁸ A jogegységi határozat III. pontja.

⁹ A jogegységi határozat 4. pontja.

Alkotmánybírósághoz, kérve a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.632.194/2015/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak megsemmisítését. Az alapügyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság járt el első fokon, ezt helybenhagyta a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság. A felperes a Készenléti Rendőrség tagja, aki 2012. június 15-én részt vett egy végrehajtó által foganatósított kilakoltatásban, amelyről videófelvétel készült. A rendőr sérelmezte, hogy a felvételt a weboldal úgy tette közzé, hogy ahhoz nem kérte az ő hozzájárulását, ezt a panaszolt eljárásokban az alperes médiatartalom-szolgáltató sem vitatta. A felvétel nyilvánosságra kerülése a rendőrnek hátrányt okozott, ezért – habár a weboldal a rendőr kérésére a felvételt 2013. április 18-án eltávolította és törölte – háromszázezer forint nem vagyoni kár megtérítését követelte az alperestől. A Pesti Központi Kerületi Bíróság az ítélete meghozatalakor figyelemmel volt az időközben meghozott 28/2014. (IX. 29.) AB határozatra is, ennek alapján vizsgálta, hogy a rendőr képmásának nyilvánosságra hozatala, tekintettel arra, hogy az adott helyzetben a rendőr nem volt közszereplő, jogellenes volt-e. A bíróság az ítélet meghozatalakor figyelemmel volt a Kúria 1/2012. BKMPJE számú jogegységi határozatában foglalt jogértelmezésre, mert a rendes bírói hierarchiában a jogegységi határozat irányadó, az alkotmánybírósági határozat (a továbbiakban: AB-határozat) pedig egyedí döntést semmisített meg, egyedí alkotmányjogi panasz benyújtását vizsgálta, ezért habár nem köti a bíróságot, az ítélet meghozatalakor mérlegelték a határozatban foglalt elvi tételeket. Az alperes médiatartalom-szolgáltató jogorvoslással élt a Pesti Központi Kerületi Bíróság PKN 36.P.90.562/2014/6. számú ítélete ellen, mert álláspontja szerint a felvételen látható esemény a jelenkor közérdeklődésre számot tartó eseményét ábrázolja, és azon a rendőrök másokkal együtt, egyedí kiemelés nélkül látszanak. A Fővárosi Törvényszék a Pesti Központi Kerületi Bíróság ítéletét helybenhagyta, és hivatkozott arra, hogy az AB-határozat a perbeli eseménykor még nem született meg és a Kúria 1/2015. BKMPJE határozata sem alkalmazandó a folyamatban lévő ügyekben. Az indítványozó kérte a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.632.194/2015/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését arra való hivatkozással, hogy az sérti a véleménynyilvánítás szabadságát és a sajtószabadságot is.

Az indítványozó sajtóorgánum szerint a kilakoltatások a jelenkor közérdeklődésre számot tartó események, amit a devizahitelek megsegítésével kapcsolatos jogszabályok meghozatala is igazol. Habár a rendőri közreműködés nem közterületen történt, az indítványozó szerint az AB-határozat félreértelmezése volna, ha csak a közterületen intézkedő rendőrökről készített felvé-

telt tekintené a jogértelmezés jogszerűnek. Ezek alapján alaptörvény-ellenes a bíróságok által öncélúnak minősített felvétel az indítványozó szerint.

Az Alkotmánybíróság az indítványt megalapozottnak találta, és befogadta. Az indítványozó alperesi mivolta az érintettséget kimerítette, az alkotmányjogi panaszt határidőben terjesztette elő. A Pesti Központi Kerületi Bíróság számára az AB-határozat az elsőfokú ítélet meghozatalakor már ismert volt, a jogerős ítélet meghozatala idején pedig már a Kúria 1/2015. BKMPJE határozata is megszületett, amely hatályon kívül helyezte a Kúria 1/2012. BKMPJE határozatát. Ennek azért van jelentősége, mert az 1/2012. BKMPJE határozat a nyilvános helyen vagy közterületen szolgálati kötelezettséget teljesítő vagy munkát végző személyek kapcsán mondta ki azt, hogy tevékenységük ellátása során nem minősülnek közszereplőnek, ezért a beazonosítható módon, egyediesítetten ábrázoló képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához szükséges a hozzájárulásuk. E jogegységi határozat hatályon kívül helyezésével a bíróságok ismét a jogszabályok közvetlen alkalmazásával, az AB-határozatban foglalt tételek megfelelő figyelembevételével tudnak dönteni az egyedi ügyekben.¹⁰ Időközben az Országgyűlés elfogadta a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló 2015. évi XI. törvényt. A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított per szabályaival kiegészített törvény célja, hogy gyors, soron kívüli eljárásban korlátozott kereseti kérelmet lehessen előterjeszteni a jogsértés abbahagyására, a megfelelő elégtétel adására, továbbá ennek nyilvánosságra hozatalára, valamint a sérelmes helyzet megszüntetésére, a jogsértést megelőző állapot helyreállítására és a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítésére vagy jogsértő mivoltától való megfosztására.¹¹ „Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit [...] akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz.”¹² Erre hivatkozással a bíróság azt vizsgálta, hogy az ítélet garantálja-e a véleménynyilvánítás szabadságát, megfelelően ütköztetve azt a fényképfelvételen szereplő felperes emberi méltósághoz való jogával, azaz összhangban van-e az AB-határozatban megfogalmazottakkal. Az ügy alkotmányjogi kérdése éppen ezért az, hogy a bíróság betartotta-e az alkotmányjogi elvárást: „a sajtószabadság és a méltóságvédelmen alapuló képmáshoz való jog közötti érdekütközést egyedi mérlegeléssel”¹³.

---

10 Indokolás [14]

11 Indokolás [15]

12 3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [22]; 3031/2016. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [19]

13 Indokolás [16]

Az Alkotmánybíróság kifejezte, hogy a Kúria az 1/2015. BKMPJE határozat meghozatalával, vagyis az 1/2012. BKMPJE határozat hatályon kívül helyezésével elhárította az akadályt az alkotmánybírósági határozat érvényesülése útjából.¹⁴ Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a végrehajtási cselekményt megőrkítő felvételt nem tekintette jelenkori eseménynek a bíróság, mert az az államszervezettel egyidős, azonban ezen érvelés alapján a gyülekezési jog és az arról való tudósítás sem minősülne a jelenkor eseményeinek és nem lehetne róla tudósítani. A bíróság annak ellenére tette, hogy felidézte az Alkotmánybíróság döntését, amely kimondta, hogy amennyiben a felvétel készítése nem öncélú, akkor azt fel lehet használni. Az a tény, hogy valamely esemény a múltban is fellelhető volt, nem gátolhatja a jelenkori eseményként való figyelembevételét. A bíróság azzal is érvelt, hogy egy esemény „akkor tart számot közérdeklődésre, ha annak során az eljárási szabályokat nyilvánvalóan megszegik”. Ez azonban nem szerepel az AB-határozatban.¹⁵ A sajtó akkor is közvetíthet a jelenkor eseményeiről, amelyek közérdeklődésre számot tartanak, ha azok nem jogellenesek.

Az Alkotmánybíróság az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó gyakorlatát egy másik határozatában elemezte, és rámutatott, hogy „a sajtószabadság a »házőrző kutya« szerepét ellátva a közügyek nyilvános vitásának garantálásán keresztül óvja a demokratikus közéletet. Ez a szerep pedig a túlzó, sőt a provokatív, adott esetben vulgáris vélemények közlését is szükségyszerűen magában foglalja.”¹⁶ És ez nemcsak lehetőség egy demokratikus országban, hanem kötelezettség is. A rendőrök képmása az engedélyük nélkül nyilvánosságra hozható, ha az nem öncélú, vagy nem sérti az emberi méltóságot. Az Alkotmánybíróság indoklásában kifejezte, hogy ha a bíróságok nem tartják be a korábbi határozatokban megfogalmazott értelmezéseket, akkor az Alkotmánybíróság feladata alkotmányjogi panasz keretében az ilyen döntések felülvizsgálata és megsemmisítése. Az Alkotmánybíróság határozata mindenkire kötelező, legyen az jogalkotó vagy jogalkalmazó. A felülvizsgálni kért jogerős ítélet – amely alkotmányjogi jelentőségű kérdésekben lényegében az elsőfokú bíróság előbbieken részletezett érveit hagyta helyben – nem áll összhangban az alaptörvény IX. cikke AB-határozatban lefektetett értelmezési követelményeivel, az Alkotmánybíróság megállapította a Fővá-

---

14 Indokolás [17]

15 Indokolás [20]

16 EJEB, Prager és Oberschlik kontra Ausztria (15974/90), 1995. április 26., 38. bekezdése; EJEB, Bergens Tidende kontra Norvégia (26132/95), 2000. május 2., 48–50. bek.

rosi Törvényszék 56.Pf.632.194/2015/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességét, és megsemmisítette.¹⁷

Hasonló témában meghozott döntésként az előző határozatot követte az Alkotmánybíróság 17/2016. (X. 20.) határozata, amelyben egy online tartalomszolgáltató indítványozta a Kúria Pfv.IV.20.283/2015/4. számú ítéletének, valamint Fővárosi Ítéltáblának a személyiségi jog megsértése miatt indított perében hozott 2.Pf.20.186/2014/4. számú ítéletének a megsemmisítését, mert az álláspontja szerint alaptörvény-ellenes. A tartalomszolgáltató 2012. július 7-én, a weboldalon a cikkhez feltöltött képgalériában közzétette a rendőr képmását, miközben nem kapták meg a hozzájárulását. A rendőr a képmás védelméhez fűződő személyiségjog-sértés miatt indított polgári jogi pert a hírportál ellen. Ítéletében a Fővárosi Ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a képfelvételen a fényképezőgép lencsége kifejezetten a felperesre fókuszált, ezért azon a felperes személye jól felismerhető módon látható volt, azok, akik ismerik, a kép alapján felismerhették. Az ezzel kapcsolatos védekezésében a tartalomszolgáltató alperes előadta, hogy a rendőr arcának jellegzetes része, amelyről azonosítani lehetett volna, el volt takarva napszemüveggel és sapkával. Az indítványozó szerint a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.186/2014/4. számú ítélete sérti a véleménynyilvánítás szabadságát és a sajtószabadságot is. Indítványában előadta, hogy a fénykép nyilvánosságra hozatala a véleménynyilvánítás és a tájékoztatás egyik formája, amely a verbális kifejezésmóddal azonos védelmet kell hogy élvezzen. Éppen ezért a közhatalmat gyakorló rendőrökről a szolgáltatásuk közben készített fénykép a véleménynyilvánítás egyik eszköze, amelyet abban az esetben lehetne korlátozni, ha az sértené az emberi méltósághoz fűződő jogot. Az indítványban szerepelt továbbá az is, hogy a rendőr félig takarásban, napszemüvegben és sapkában látható, ami semmiben nem különbözik a médiában használt képmáskitakarási módszertől, azaz az arc „kikockázásától”. A fényképfelvétel az indítványban megfogalmazottak szerint nem öncélúan történt, hanem egy közérdeklődésre számot tartó demonstráción készült, és az ábrázolt rendőrrel sem sértő, sem lealacsonyító, vagy megalázó, bántó, torz képet nem közvetít. A felvételen több személy is látható, így a rajta lévő rendőrábrázolás nem egyediesített.

Az Alkotmánybíróság az indítványt megalapozottnak találta, és befogadta. 2015. április 15-én a Kúria felülvizsgálati eljárásban meghozta a döntését, és hatályban tartotta a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.186/2014/4. számú ítéletét. A Kúria indokolásában előadta, hogy az ominózus felvétel tömegfelvételné

---

¹⁷ Indokolás [26]

nem értékelhető, mert azon a rendőr teljes alakban látható, és felismerhető azok számára, akik őt ismerik, függetlenül a viselt napszemüvegtől és sapkától. Az Alkotmánybíróság nem azt vizsgálta, hogy a Fővárosi Ítéltábla helyesen állapította-e meg az egyedi felvétel minőségét, vagy azt, hogy az tömegfelvétel-e.¹⁸ Az alkotmánybírósági vizsgálat arra terjed ki, hogy a jogerős ítélet garantálja-e a véleménynyilvánítás szabadságát megfelelően ütköztetve az emberi méltósággal. Az ügy alkotmányjogi kérdése: a bíróság eleget tett-e annak az alkotmánybírósági kívánalomnak, hogy „*a sajtószabadság és a méltóságvédelmen alapuló képmáshoz való jog közötti érdekütközést egyedi mérlegeléssel*” feloldja.¹⁹ A jogerős ítéletet meghozó bíróság nem ismerte fel az alkotmánybírósági határozat alkotmányos jelentőségét, hanem a Kúria 1/2012. BKMPJE határozatára utalt, amely alapján a rendőr közszereplő minőségét vagy annak hiányát tekintette perdöntőnek ahelyett, hogy az AB-határozatban meghatározott szituációs körülményeket vizsgálta volna. Az Alkotmánybíróság szerint a bíróság nem végezte el az szükségesnek talált tesztet, amely szerint „*a sajtószabadság és a méltóságvédelmen alapuló képmáshoz való jog közötti érdekütközést egyedi mérlegeléssel kell feloldani, és azt kell vizsgálni, hogy a személy képmása, ennek a nyilvánosságra hozatala a jelenkor történéseinek bemutatása, illetve a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik-e*”²⁰. A vizsgálati szempontok alkalmazása során a kivételeket a sajtószabadság gyakorlásával összhangban kell értelmezni. Figyelembe kell venni, hogy hány személy látható a felvételen, mert ha csak egy, akkor a jelenkor történéseinek bemutatásához fűződő érdek nem érvényesül.

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ítéleteikben sem a Kúria, sem a Fővárosi Ítéltábla ezeket az értelmezési kérdéseket nem vizsgálta kimerítően, ezért sem a felülvizsgálati, sem a jogerős ítélet nem felel meg az Alkotmánybíróság által az AB-határozatban értelmezett és az indítványozó által felhívott alaptörvény IX. cikk (1)–(2) bekezdéseinek.²¹

A lényeges mérlegelésnek arra kellett volna koncentrálnia, hogy a sajtószabadság és az emberi méltósághoz való jog ütközik és azt kellett volna megítélni, hogy közérdeklődésre számot tartó körben került-e rá sor. A bíró-

¹⁸ „Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit [...] akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz” {3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [22]; 3031/2016. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [19]}.

¹⁹ AB-határozat indokolás [44]

²⁰ AB-határozat indokolás [44]

²¹ Indokolás [29]

sági jogalkalmazásnak tehát abban az értelmezési tartományban kell mozognia, amit az Alkotmánybíróság az alaptörvény IX. cikke tekintetében az AB-határozatban kialakított. Nem elegendő, ha a bíróságok az AB-határozat Indokolásának egyes részeit kiemelik, míg az alkotmányos értelmezés más részeinek nem tulajdonítanak jelentőséget. „Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az Alaptörvény e cikke mérlegelést nem tűrően az Alkotmánybíróság kötelezettségévé teszi, hogy az Alaptörvénybe ütköző bírósági döntést megsemmisítse és ezáltal is érvényt szerezzen az Alaptörvény normahierarchiájában betöltött legfőbb szerepének. Ezt az alkotmányos rendben betöltött kiemelkedő szerepet bontja ki az Abtv. mint sarkalatos törvény 39. § (1) bekezdése, amely az alkotmánybírósági határozat mindenkire nézve kötelező erejét állapítja meg. Ezt vonná kétségbe az, ha az alkotmánybírósági határozatot akár a jogalkotó, akár – mint jelen esetben – a jogalkalmazó szelektíven, megszorítóan alkalmazná, illetve más módon nem érvényesítené megfelelően.”²²

A felsoroltakra tekintettel az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéletábrla 2.Pf.20.186/2014/4. számú ítéletét és a Kúria Pfv.IV.20.283/2015/4. számú ítéletét alaptörvény-ellenesnek találta, és megsemmisítette őket.

Az Alkotmánybíróság 3/2017. (II. 21.) határozata leginkább a testület és a Kúria közötti nézeteltérést vizsgálta, amelynek az volt az alapja, hogy egy sajtóorgánium indítványozta a Kúria Pfv.IV.20.121/2016/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak megsemmisítését. A Kúria megállapította, hogy az ügy előzményét képező Kúria Pfv.IV.20.784/2013/5. számú ítélete a felek közötti jogvita tekintetében joghatás kiváltására nem alkalmas, ezért a Fővárosi Ítéletábrlát mint másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Ennek a döntésnek a 28/2014. (IX. 29.) AB határozat az alapja, amely az alapügyben vizsgálta az esetet. Az indítványozó 2011. május 6-án tette közzé felismerhető módon négy rendőr – a *Belügyminisztérium épületének biztosításában vettek részt a Széchenyi István téren és a Kossuth téren láttak el egyenruhában szolgálatot* – képmását úgy, hogy ahhoz nem kérte a rendőrök hozzájárulását. Az első ítéletben a Fővárosi Törvényszék megállapította a jogsértést, az *Indexet* eltiltotta a jogsértéstől, kötelezte a perköltség kifizetésére, valamint arra, hogy magánlevélben kérjen bocsánatot a rendőröktől. A Fővárosi Ítéletábrla helybenhagyta az ítéletet, ez ellen fordult a portál alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz.

---

²² Indokolás [29]

Az Alkotmánybíróság az ítéletet megsemmisítette, mert a bíróság a sajtószabadság és a képmáshoz való jog közti érdekütközést nem oldotta fel egyedi mérlegeléssel. Az új eljárásban a Fővárosi Ítéltábla a 28/2014. (IX. 29.) AB határozat figyelembevételével bírálta el az ügyet.²³ A Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék ítéletét ismét helybenhagyta, amit azzal indokolt, hogy a perben elsősorban a képmásvédelem irányadó. A tényállás polgári jogi értékelését elvégezve az ítéltábla ugyanarra az eredményre jutott: a képmás nyilvánosságra hozatala sérti a rendőrök képmáshoz fűződő jogait. Utalt arra, hogy a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 4. § (3) bekezdése alapján „A sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közérkölcset, valamint nem járhat mások személyiségi jogainak sérelmével”. A bíróság bár elismerte, hogy az eseményről szóló tudósítás a jelenkori eseményekről szólt, de álláspontja szerint az ilyen tudósítás sem lehet korlátlan. Álláspontja szerint a közérdeklődésre számot tartó demonstráción a rendőrök jelenléte és cselekvéseik nem voltak olyan jelentőségűek, amellyel szemben a képmásvédelem háttérbe szorulhatott. Mindezek egyedi mérlegelésével helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.²⁴ A Kúria a megtámadott jogerős ítéletet hatályában fenntartotta azzal az indokolással, hogy a bíróság az alkotmánybírósági határozatban foglaltakat figyelembe véve azonos eredményre is juthat korábbi állásfoglalásával.²⁵ A Kúria utalt arra, hogy más foglalkozási ágakban is látnak el közhatalmi tevékenységet, ott mégsem vetődik fel a hozzájárulásuk nélkül a képmásuk nyilvánosságra hozatala. A Kúria szerint a rendőrök képmásának nyilvánosságra hozatala akkor minősül a jelenkor bemutatásának, ha az esemény hű illusztrálásához tartozik, és a konkrét cselekvőség indokoltá teszi, az eseménnyel összefüggő, hírértékű információt hordoz. Véleményük szerint a hivatkozott fényképek és az esemény között nincs összefüggés, így azt semmilyen társadalmi igény nem indokolja. Szerinte semmilyen többletinformációt nem nyújtanak a fényképek annál, mint ami köztudomású: tömegrendezvényeket, demonstrációkat rendőrök biztosítanak, így azoknak tájékoztató jelentőségük nincs. Márpedig, ha a fényképek hozzájárulás nélküli nyilvánosságra hozatala nem közérdeklődésre számot tartó eseménnyel összefüggő, akkor öncélú.²⁶ Az indítványozó szerint a Kúria megismételte azt

---

23 Indokolás [3]

24 Indokolás [4]

25 Indokolás [5]

26 Indokolás [6]

az alapjogsérelmet, amelyet korábban a 28/2014. (IX. 29.) AB határozat már megállapított. Az Alkotmánybíróság a panaszt befogadta. Indokolásában hivatkozott a korábbi alkotmánybírói határozatban megfogalmazottakra és a Kúria jogegységi határozataira. Az adott ügyben a vizsgálat arra vonatkozott, hogy a bírói ítélet megfelelően ütköztette-e a rendőrök emberi méltósághoz való jogát a véleménynyilvánítás szabadságával, annak vizsgálata, hogy a bíróság egyedi mérlegeléssel eleget tett-e az alkotmánybírói határozatban megjelent álláspontnak, vagyis kellően érvényesítette-e a mindenkire kötelező határozat teljes tartalmát.²⁷ A Fővárosi Ítéltábla ismerte az alkotmánybírói határozat tartalmát, mégsem vette figyelembe, amikor elfogadta azt, hogy a tudósítás a jelenkor eseményeiről szólt, annak korlátjaként figyelembe vette az Smtv. 4. § (3) bekezdésének rendelkezéseit.²⁸

Ezzel szemben korábban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy *„[m]indaddig, amíg valamely tájékoztatás nem visszaélés a sajtószabadság gyakorlásával, az emberi méltóság védelmével összefüggésben a személyiségi jogok sérelmére való hivatkozás ritkán alapozza meg a sajtószabadság gyakorlásának a korlátozását. Valamely jelenkori eseménnyel kapcsolatban a nyilvánosság figyelme elé került személyről készült képmás általában az eseménnyel összefüggésben az engedélyük nélkül nyilvánosságra hozható. Rendőri intézkedésről készült képfelvétel hozzájárulás nélkül is nyilvánosságra hozható, ha a nyilvánosságra hozatal nem öncélú, vagyis az eset körülményei alapján a jelenkor eseményeiről szóló vagy a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatásnak, közügyet érintő képi tudósításnak minősül.”*²⁹

Az Alkotmánybíróság állásfoglalása szerint a Kúria ítélete nincs összhangban az Alkotmánybíróság alaptörvény-értelmezésével. A testület szerint az értelmezés egyértelmű: a rendőri intézkedésekről készített képfelvétel nyilvánosságra hozható. Kivétel lenne, ha az öncélú volna, vagy az emberi mivolt benső lényegét feltétlenül megillető védelem miatt szorulna rá, például a hivatása gyakorlása során megsérült rendőr szenvedésének bemutatása esetén. A sajtószabadság elsőbbséget élvez, ha azt nem öncélúan végzik.³⁰

Az Alkotmánybíróság feladata az alaptörvény védelmének ellátása, a bíróságoknak pedig teljes az igazságszolgáltatási hatalmuk. A jogvitákat nekik kell véglegesen eldönteniük, de ennek során nem hagyhatják figyelmen kí-

---

27 Indokolás [13]

28 Indokolás [14]

29 Indokolás [15]

30 Indokolás [17]–[18]

vül, nem alkalmazhatják megszorítóan vagy szelektíven az alaptörvény rendelkezéseit, vagy azok kötelező erővel bíró alkotmánybíróági értelmezését. A Fővárosi Ítéltábla megszorítóan értelmezte az AB-határozatban megfogalmazott követelményeket, valamint a Kúria ítélete is az alaptörvény sérelméhez vezetett.³¹ Az Alkotmánybíróság határozatának olyan megszorító értelmezése sem fogadható el, amely valamilyen többletinformáció, társadalmi igény meglétét követelné meg a demonstrációkon készített fényképek közzétételéhez. Az AB-határozat lényeges tartalma, hogy a demonstrációkat a jelenkor eseményeinek minősíti, amelyről a tudósítás nem lehet öncélú, kivéve a korábban ismertetett esetekben. A Kúria felülvizsgálati eljárásában ilyen körülményt, amely miatt öncélú lett volna az ábrázolás, nem tárt fel, így a felülvizsgálati ítélet az alaptörvény IX. cikk (1)–(2) bekezdésének sérelméhez vezet. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította a Kúria Pfv.IV.20.121/2016/3. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és megsemmisítette.

2018. június 5-én a Kúria egy újabb döntéséről tájékoztatta a nyilvánosságot. Az alaptörvény-ellenes Pfv.IV.20.121/2016/3. számú ítélet megsemmisítését követően a Kúria a megismételt eljárásban meghozott ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperesek keresetét elutasította. Döntésében a Kúria hangsúlyozta: alapvetően egyetért a sajtószabadságnak a közügyekről, illetve a jelenkor eseményeiről szóló tájékoztatáshoz fűződő jog primátusával a magánszféra védelméhez képest, azonban álláspontja szerint a hatályos jog éppen ezzel ellentétesen rendelkezik, amikor a méltóságvédelemből fakadó személyiségi jog elsőbbségét részesíti előnyben azzal, hogy mindenki számára kötelezővé teszi – a közszereplők kivételével – az érintett személy hozzájárulását a képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához.

Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság a felperesek személyiségvédelmi igényével szemben, a képmáshoz való jog és a sajtószabadság közötti érdekütközés következtében a sajtó tájékoztatáshoz fűződő szabadságának elsőbbségét állapította meg, így ezzel a felek között a jogvitát érdemben eldöntötte. A döntés hatása, hogy a felperesek a perbeli esetben a képmás védelméhez fűződő személyiségi joguk érvényesítése érdekében nem léphetnek fel eredményesen.

2018-ban született egy újabb alkotmánybíróági döntés, a 3021/2018. (I. 26.) AB határozat, amely elutasította a Kúria mint felülvizsgálati bíróság

---

³¹ Indokolás [20]–[21]

Pfv.IV.20.750/2016/8. számú ítélete, valamint a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.495/2015/6/II. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt. Az alkotmánybírói eljárást kezdeményező indítvány előzménye, hogy korábbi tárgyalásokon a bíróság nyilatkoztatására a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság és a Budapesti Rendőr-főkapitányság jogi képviselőjét ellátó jogtanácsosok nem járultak hozzá ahhoz, hogy az egyébként médiatartalom-szolgáltató indítványozó felvételt készítsen róluk. A Fővárosi Bíróság végzésben rendelkezett arról, hogy a tárgyalásról kép- és hangfelvétel kizárólag a per felperesi oldaláról és a bíróságról készülhetett, ennek ellenére az indítványozó ezt követően a tárgyaláson olyan felvételt készített, amelyen a rendőrség jogi képviselőjét ellátó jogtanácsosok bemutatására egyedileg felismerhetően került sor, igaz, hogy a bemutatásban ez rövid ideig látszott. A YouTube-ra felkerült összeállításban látható volt továbbá az ítélet nyomtatott változata is, amelyen jól olvasható volt a jogi képviselők neve és a perben betöltött képviselői állásuk. A bemutatás mellett kritika megfogalmazására is sor került, valamint ugyanezt megosztották a Facebookon is. Mindezek alapján a rendőrség jogtanácsosai személyiségi jogi pert indítottak az indítványozók ellen, amelyben kérték a képmáshoz, továbbá a becsület védelméhez fűződő személyiségi jogaik megsértésének a megállapítását. A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság 22.P.24.183/2014/9. számú ítéletében megállapította, hogy az indítványozó megsértette a jogtanácsosok képmás védelméhez fűződő jogát, amikor a tárgyalásokról oly módon készített felvételt, hogy azon a felperesek határozott nyilatkozatuk ellenére beazonosíthatóan látszanak. A bíróság azt állapította meg, hogy nem minősül közfeladat ellátásának a tárgyaláson való jelenlét és az ellátott képviselői tevékenység. A felperesek becsület védelméhez kapcsolódó kereseti kérelmét azért utasította el az elsőfokú bíróság, mert a jogtanácsosok tevékenységét minősítő kifejezés, bár negatív tartalmat hordozott, nem lépte túl a szabad véleménynyilvánítás megengedett kereteit. Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy magánlevélben kérjen elnézést a felperesektől, amelyben kifejezi a jogsértés miatti sajnálkozását, valamint kötelezte a jogtanácsosok mint felperesek részére egyenként százezer forint sérelemdíj és törvényes kamatai megfizetésére. A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, majd a felülvizsgálati kérelem nyomán eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria hangsúlyozta, hogy a bíróság a felismerhető felvétel készítését végzéssel megtiltotta, e döntést a médiatartalom-szolgáltató önkényesen megszegte, ezzel felülbírálván azt. A jogtanácsosok

felismerhetetlen ábrázolása pedig a Kúria szerint nem sérti a sajtószabadságot, mert a tárgyalást e nélkül is meg lehetett örökíteni.

Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be, azonban a médiatartalom-szolgáltató indítványa ennek a feltételnek nem felelt meg, a korábbi AB-határozatok már részletesen kifejtették, hogy az egyén személyiségi jogai mikor korlátozhatók a sajtószabadság gyakorlásával, azonban ebben az esetben ezek a feltételek nem álltak fenn, így az indítvánnyal kapcsolatban az Alkotmánybíróság kimondta: jogsértően rögzítették, illetve hozták nyilvánosságra az érintett jogtanácsosok képmását, és az eljáró bíróságok döntése nem sértette a konkrét ügyben szükséges mérlegelésre irányadó alkotmányossági szempontrendszer.

Összegzés

Az Alkotmánybíróság 28/2014. (IX. 29.) AB határozatában kimondta: „*Rendőri intézkedésről készült képfelvétel hozzájárulás nélkül is nyilvánosságra hozható, ha a nyilvánosságra hozatal nem öncélú, vagyis az eset körülményei alapján a jelenkor eseményeiről szóló vagy a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatásnak, közügyet érintő képi tudósításnak minősül.*” A rendezvényeket biztosító rendőrök minden esetben fényképezhetők, és a képmásuk a hozzájárulásuk nélkül közvetíthető a nyilvánosságnak, mert maga a demonstráció, a gyülekezési jog hatálya alá tartozó rendezvény minden esetben a jelenkor eseményének minősül. A Kúria 1/2015. számú BKMPJE határozatával hatályon kívül helyezte a 1/2012. BKMPJE jogegységi határozatát. A Kúria kollégiumának együttes ülése részben a joganyagváltásra, részben az Alkotmánybíróság határozatára tekintettel döntött az 1/2012. BKMPJE jogegységi határozatának hatályon kívül helyezéséről. Az Alkotmánybíróság 16/2016. (X. 20.) határozatában megállapította, hogy a rendőrök képmása az engedélyük nélkül nyilvánosságra hozható, ha az nem öncélú, vagy nem sérti az emberi méltóságot. Az Alkotmánybíróság 17/2016. (X. 20.) határozatában kimondta, hogy ítéleteikben a Kúria és a Fővárosi Ítéltábla nem vizsgálta kimerítően ezeket az értelmezési kérdéseket, ezért sem a felülvizsgálati, sem a jogerős ítélet nem felel meg az Alkotmánybíróság által az AB-határozatban értelmezett és az indítványozó által felhívott alaptörvény IX. cikk (1)–(2) bekezdéseinek.

Az Alkotmánybíróság 3/2017. (II. 21.) határozatával a korábbi bírósági ítéletet megsemmisítette, mert a bíróság a sajtószabadság és a képmáshoz való jog közti érdekütközést nem oldotta fel egyedi mérlegeléssel.

A közszereplés egyik fogalmi elemének, az önkéntességnek ellentmond a rendőrök feladatellátásának kötelezettsége, azaz a rendőr a feladatát nem saját akaratelhatározásából, hanem előjárói utasítására végzi. De mi a parancs, amit a rendőrnek teljesítenie kell? Meddig terjed a parancs kiadásának hatálya?

Ahogy arról korábban írtam³², a rendészeti jogszabályokban nem szerepel a parancs mint meghatározott, konkrét fogalom. A rendőrséget szabályozó jogszabályok foglalkoznak a rendőrség szervezetével és irányításával, meg is határozzák a parancs adásának néhány módját, amelyek azonban nem követik, és nem rendelkeznek az információs eszközökön keresztül adható utasítások speciális helyzetéből fakadó esetekről. A szabályozás ezt nem külön módon teszi, mint ahogyan az összes többi alá-fölé rendeltségi rendszerben működő szervezeti egység meghatározza a saját vezetését és annak szabályait, egy fontos fogalom definiálása viszont elmaradt. Visszafelé fejtve tehát a gondolatszálakat, a parancs jelentősége akkor mutatkozik meg, ha azt nem teljesítik, megszegik. Ez a fogalom nem definiált a rendőri igazgatásban, az utasítás fogalmától elkülönítve sem, már amennyiben a kettő között különbséget lehet tenni. A Kúria a 396/2001. számú büntető elvi határozatában, amelyet a Legfelsőbb Bíróság Bf.V.1786/2000. számú döntése alapján alkottak meg, és amely felveti, hogy lényegi kérdés, hogy az előjáró konkrét ügy érdemi elintézésére adott utasítása a szolgálati parancs fogalmi körébe vonható-e, kifejti, hogy a parancs a fegyveres erők és fegyveres testületek irányításának, a feladatok meghatározásának alapvetően fontos eszköze, az e testületek működését szabályozó előírások, normatívák érvényre juttatása. A Kúria szerint a szolgálati parancson az arra jogosult szolgálati felsőbbség által kiadott és tartalmilag a szolgálattal kapcsolatos tevékenységre vagy tartózkodásra irányuló felszólítás értendő. A parancs megfellebbezhetetlen, bírálatára nincs mód az alárendelt részéről. A rendőrök közterületi intézkedése parancs alapján történik, így közszereplés önkéntes jellege ebben az esetben nem megállapítható, az egy megfellebbezhetetlen döntés végrehajtása, amikor a rendőr a szolgálati kötelezettségét teljesíti. A címzett számára mindig világosnak és egyértelműnek kell lennie, hogy a parancs végrehajtása az alárendelt részéről milyen magatartás tanúsítását kívánja meg. Minden egyéb utasítás is parancsnak minősül, amely a szolgálati rend és fegyelem fenntar-

---

32 Pokrócos György: Elvárások a rendőri intézkedésekkel szemben. Magyar Rendészet, 2015/6., 78–80. o.

tása, a szolgálat rendjét szabályozó jogszabályok, szabályzatok, rendelkezések betartása érdekében szükséges. Ezekből megállapítható, hogy a fegyveres erők és fegyveres testületek rendeltetésszerű működésének, a rájuk háruló feladatok teljesítésének előfeltétele, hogy az alárendeltek a parancsokat legjobb tudásuk szerint, idejében végrehajtsák.

A képmás nyilvánosságra hozatalának anomáliája és ellentmondása a sajtó véleménynyilvánítási és sajtószabadság alapjogainak gyakorlása és a rendőrök személyiségi jogainak védelme közti kollízióból került feloldásra. Valamennyi döntés figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a személyről készített fénykép személyes adatnak minősül. A személyes adatok kezelésének szabályait pedig más jogszabályok alapján kell vizsgálni.

A Főszerkesztők Fórumának önszabályozó etikai irányelveihez csatlakozó médiatartalom-szolgáltatók tiszteletben tartják és elismerik a munkavégzésük során velük kapcsolatba kerülő személyek alkotmányos, állampolgári és személyiségi jogait. Érdekes felsorolást tartalmaz az önszabályozó etikai kódex: „Az újságíró közszereplőnek tekinti – a tevékenységével összefüggésben – a következő személyeket:

- a) minden választott tisztséget betöltő személyt,
- b) minden közhivatalt ellátó személyt,
- c) minden közfeladatot ellátó személyt,
- d) minden, munkáját a nyilvánosság előtt végző személyt (színészek, műsorok szereplői, zenészek, egyéb művészek, sportolók, egyházi vezetők, üzletemberek, újságírók, egyetemi oktatók, polgárőrök, közérdeklődésre számot tartó perekben szereplő ügyvédek, sportegyesületek vezetői stb.),
- e) minden, bármilyen mértékben közvetett vagy közvetlen állami tulajdonban lévő, illetve monopolhelyzetben lévő, avagy közbeszerzésben érdekelt cég tisztségviselőit, akik az adófizetők pénzével kapcsolatos tranzakciókban vesznek részt.

Nem tekinti közszereplőnek azokat, akik nem számíthatnak a nyilvánosság érdeklődésére, illetve akikre önhibájukon kívül terjedt ki ilyen figyelem. Így például nem tekinti közszereplőnek a balesetek szemtanúit, a közszereplők hozzátartozóit, a bűncselekmények áldozatait, a lottónyeremény nyerteseit, a katasztrófák túlélőit.”

A Főszerkesztők Fórumának etikai önszabályozó irányelveihez csatlakozó újságírók annak ellenére közszereplőnek tekintik a közfeladatot ellátó személyt, így a rendőröket is, hogy korábban azt senki, sem az adatvédelmi biztos, sem a bíróság, sem az Alkotmánybíróság nem állapította meg. A rend-

öröknél sem a közszereplés önkéntessége, sem a társadalomformáló tevékenysége nem állapítható meg.

Némileg ellentmondásos az irányelv személyiségi jogok védelmére vonatkozó kijelentése: „Az újságíró súlyt fektet arra, hogy a munkája során bármilyen minőségben szereplő személyek alkotmányos, állampolgári és személyiségi jogai ne sérüljenek. Gondoskodik arról, hogy személyes adataik, magánéletük részletei indokolatlanul – tehát közérdekkel vagy méltányolható magánérdekkel nem indokolható módon és akaratuk ellenére – ne kerüljenek sem a tartalomban, sem más módon a nyilvánosság elé, amennyiben ez bármilyen módon hátrányosan érintheti őket és nem közszereplői minőségükkel áll összefüggésben az információ. Különös figyelmet kell fordítani a balesetek, katasztrófák és bűncselekmények áldozatainak személyiségi és kegyeleti jogainak érvényesítésére.”

Az etikai irányelv szerint a rendőr, aki közfeladatot lát el (mint a tűzoltó, hullaszállító, mentő) nem közszereplő ugyan, de az irányelvet elfogadó tartalomszolgáltatók közszereplőnek tekintik, majd elismerik, hogy gondoskodnak arról, hogy a személyes adataik – így a képmásuk is – indokolatlanul ne kerüljenek sem a tartalomban, sem más módon a nyilvánosság elé. Az ellentmondásos fogadalmat feltehetően egy adott ügy publikálása fogja felülírni. (Zárójelben jegyzem csak meg, hogy a veronai buszbaleset túlélőinek hazaszállításakor az egyik televíziós társaság élőben, a moderálás lehetőségének kizárásával közvetítette a mentőhelikopter és a mentőautó érkezését, majd az abban lévő sérültek a kórházba szállítását. Némely felvételen a hordágyat toló személyzetet szinte maga a televíziós stáb akadályozta...)

Az ismertetett jelenlegi jogi helyzetben az Alkotmánybíróság és a Kúria döntéseinek korábban nem tapasztalt visszatérő ellentmondása körvonalazódik.

Az Alkotmánybíróság határozatai jelenleg egyértelműen fogalmaznak: rendőri intézkedésről készített fényképek nem sértik a rendőr személyiségi jogait, ha azok nem öncélúak. Az, hogy a fényképfelvételt a képmáshoz való jog esetleges sérelmeként vizsgálják és nem személyes adat kezelésekként, a jövő megoldására, esetleges jogszabály módosításra vár.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Balogh-Békési Nóra – Balogh Zsolt – Cserny Ákos – Halász Iván – Patyi András – Téglási András – Tóth Norbert: Alkotmányjog. Nemzeti Közszerológiai és Tankönyv Kiadó Zrt., Budapest, 2013

Csehi Zoltán – Koltay András – Navratyil Zoltán: A személyiség és a média a polgári és a büntetőjogban, Wolters Kluwer Kft., Budapest, 2014

- Ernyes Mihály:** A magyar rendőrség története. Belügyminisztérium, Budapest, 2002
- Koltay András – Nyakas Levente:** Magyar és európai médiajog. Wolters Kluwer, Budapest, 2015
- Kukorelli István:** Alkotmánytan I. Osiris Kiadó, Budapest, 2005
- Magyar statisztikai évkönyv. Közponi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1998
- Pokol Béla:** Társadalomtudományi trilógia. Telemedia Network Bt., 2008
- Pokrócos György:** Elvárások a rendőri intézkedésekkel szemben. *Magyar Rendészet*, 2015/6.
- Trócsányi László – Schanda Balázs:** Bevezetés az alkotmányjogba. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2012
- Warren, Samuel D. – Brandeis, Louis D.:** The Right to the Privacy. *Harvard Law Review*, vol. 4, no. 5, 1890

JOGSZABÁLYOK, EGYÉB HIVATKOZÁSOK

- 284/A/1997. adatvédelmi biztosi állásfoglalás
- 284/K/1997. adatvédelmi biztosi állásfoglalás
- 671/K/2004. adatvédelmi biztosi állásfoglalás
- 759/H/1997. adatvédelmi biztosi állásfoglalás
- 1848/K/2007-3. adatvédelmi biztosi állásfoglalás
- Az Alkotmánybíróság 48/1991. (IX. 26.) AB határozata
- Az Alkotmánybíróság 30/1992. (V. 26.) AB határozata
- Az Alkotmánybíróság 37/1992. (VI. 10.) AB határozata
- Az Alkotmánybíróság 35/2002. (VII. 19.) AB határozata
- Az Alkotmánybíróság 3119/2015. (VII. 2.) AB végzése
- Az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII. 18.) AB határozata
- Az Alkotmánybíróság 3031/2016. (II. 23.) AB végzés
- Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény
- A Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény
- Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény
- A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
- A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény
- Az Országos Rádió és Televízió Testület a 2233/2006. (X. 11.) ORTT határozata
- A Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény
BDT 2006.1298.
BH 1985.17.
EJEB, Prager és Oberschlik kontra Ausztria (15974/90), 1995. április 26.
EJEB, Bergens Tidende kontra Norvégia (26132/95), 2000. május 2.
FIT-H-PJ-2009-227.
Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.22.364/2006/4. számú határozata
Pécsi Ítéltábla Pf.I.20.360/2011/6. számú döntése
Az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) határozata
Az Alkotmánybíróság 28/2014. (IX. 29.) határozata
Az Alkotmánybíróság 16/2016. (X. 20.) határozata
Az Alkotmánybíróság 17/2016. (X. 20.) határozata
Az Alkotmánybíróság 3/2017. (II. 21.) határozata
A Fővárosi Bíróság 43.Pf.26.402/1993. számú ítélete
A Fővárosi Bíróság 47. Pf. 25 332/1997/2. számú ítélete
A Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.228/2209/4. számú határozata
A Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.186/2014/4. számú ítélete
A Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.656/2012/7. számú ítélete
A Fővárosi Törvényszék 56.Pf.632.194/2015/3. számú ítélete
Jóri András adatvédelmi biztos ABI-2897-3/2010/P. számú állásfoglalása
A Kúria 1/2015. számú BKMPJE határozata
A Kúria 1/2014. polgári jogegységi határozata
A Kúria Pfv.IV.20.121/2016/3. számú döntése
A Kúria a Kúria Pfv.IV.21.953/2017. számú döntése
A Kúria 1/2012. BKMPJE határozata
A Kúria a 396/2001. számú büntető elvi határozata
Főszerkesztők Fórumának önszabályozó etikai irányelvei
A Legfelsőbb Bíróság Bf. V. 1786/2000. sz. döntése
A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól 2010. évi CIV. törvény
Dr. Majtényi László adatvédelmi biztos 476/K/2000. számú állásfoglalása
Dr. Péterfalvi Attila adatvédelmi biztos 1848/K/2007-3. számú állásfoglalása
<https://freedomhouse.org/report/freedom-press/2017/hungary>
<https://mediatortenet.wordpress.com/>